

รูปแบบคุณลักษณะของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น MODEL OF ADMINISTRATION TRAITS CHILD DEVELOPMENT CENTER UNDER LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATION

จารุพิชญา ตลับนาค*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) เพื่อสร้างรูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) เพื่อตรวจสอบความตรงของรูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิธีการดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำข้อมูลที่ได้มา สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 3 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างได้คุณลักษณะผู้บริหารปัจจุบัน ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสร้างรูปแบบเชิงคุณภาพ ด้วยการจัดสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 ท่านโดยเลือกแบบเจาะจง ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบความตรงของรูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบความตรงของรูปแบบเชิงปริมาณโดยผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 200 คนโดยการสุ่มใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 20 เท่าของตัวแปร และวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. วิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก และองค์ประกอบย่อย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1.1 คุณลักษณะทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย คือ (1) ด้านความเป็นผู้นำ (2) ด้านการสร้างแรงจูงใจ และ (3) ด้านทักษะทางปัญญา 1.2 คุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย คือ (1) ด้านสังคม (2) ด้านบุคลิกภาพ (3) ด้านคุณธรรมจริยธรรม และ (4) ด้านกายภาพ

2. สร้างรูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการจัดสนทนากลุ่ม ด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน พบว่า รูปแบบคุณลักษณะ

* หลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก และองค์ประกอบย่อย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ คุณลักษณะทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย คือ (1) ด้านความเป็นผู้นำ (2) ด้านการสร้างแรงจูงใจ และ (3) ด้านทักษะทางปัญญาและ (4) ด้านความรู้ คุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย คือ (1) ด้านสังคม (2) ด้านบุคลิกภาพ และ (3) ด้านคุณธรรมจริยธรรม

3. ตรวจสอบความตรงของรูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่ายอมรับได้ว่าโมเดลทางทฤษฎีคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่าสถิติที่บ่งบอกถึงความสอดคล้อง ค่าไค-สแควร์ = 17.07, $p\text{-value} = 0.20$, ค่า GFI = 0.98 และค่า AGFI = 0.95, RMSEA = 0.035

คำสำคัญ: รูปแบบ, คุณลักษณะผู้บริหาร, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ABSTRACT

The objectives of this research were to study 1) Administration of Child Development Center Under Local Government Organization. 2) The Found a model of the Administration Traits of Child Development Center Under Local Government Organization. 3) A Confirmation the Administration Traits of Child Development Center Under Local Government Organization. The research was divided into 3 phases : Phases 1: Study conceptual knowledge, theory and related document to the research conceptual framework using documentary and using field studies with 3 experts under Local Government Organization. The samples were 3 experts by purposive sampling. The instrument used was semi- structure interview. Phases 2 : The Found a model were Qualitative investigation of model using focus group with 9 experts by purposive sampling . Phases 3 : A confirm the model were Quantitative investigation using 200 experts by factor analysis using were 20 be equal to variable and multi-stage method questionnaire with Index of Consistency (IOC) between .80-1.00 and reliability at .98 and using were analyzed using confirmatory factor analysis.

The findings were as follows :

1. The components of administration of child development center under Local Government Organization consisted of two main features and seven traits consisted . The main features are as below : 1.1 The three Professional traits consisted of (1) Intellect skill consisted (2) leader ship consisted and (3) Motivation consisted. 1.2 The four Personality traits consisted of (1) social

consisted (2) personality consisted (3) morality and ethics consisted and (4) physical consisted.

2. The Found model of administration of child development center under Local Government Organization were Qualitative investigation of model using focus group with 9 experts consisted of two main features and seven traits consisted. The main features are as below : 2.1 The four Professional traits consisted of (1) Intellect skill consisted (2) leader ship consisted (3) Motivation consisted and (4) knowledge consisted 2.2 The three Personality traits consisted of (1) social consisted (2) personality consisted and (3) morality and ethics consisted 3. A confirmation model of administration of child development center under Local Government Organization were as follows : A model of administration of child development center under Local Government Organization were related to empirical data with Chi-Square = 17.07, p-value = 0.20, df = 13, GFI = 0.98, AGFI = 0.95, RMSEA = 0.035

Keyword: Model, Administration Traits ,Child Development Center Local Government Organization

1. บทนำ

การเจริญเติบโตและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยช่วงอายุ 0-5 ปี ถือว่ามีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็กที่จะปลูกฝังให้เด็กเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและเป็นรากฐานการดำเนินชีวิตในอนาคตต่อไป ซิกมันด์ فروยด์ (Sigmund Freud, 1949) นักจิตวิเคราะห์กล่าวว่าวัยเริ่มต้นของชีวิตมนุษย์คือระยะ 5 ปีแรกของคนเรา ประสบการณ์ต่างๆที่ได้รับในตอนต้นๆของชีวิตจะมีอิทธิพลต่อชีวิตของคนเรตลอดจนถึงวาระสุดท้ายเขาเชื่อว่าการอบรมเลี้ยงดูในระยะปฐมวัยนั้นจะมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กในอนาคต อิริคสัน (Erikson, 1967) กล่าวว่าวัยทารกตอนปลายเป็นช่วงที่บุคคลเรียนรู้เจตคติของความมั่นใจหรือไม่มั่นใจซึ่งขึ้นอยู่กับการที่พ่อแม่ให้สิ่งที่เด็กต้องการได้แก่อาหารการเอาใจใส่และความรักอย่างชื่นชมเจตคติเหล่านี้จะสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจและสถานการณ์ของบุคคลได้แต่ด้วยภาวะสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันพ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัวจึงไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดูลูกด้วยตนเองทำให้พ่อแม่ต้องพึ่งสถานรับเลี้ยงเด็กทั้งของภาครัฐและเอกชนด้วยคาดหวังให้สถานรับเลี้ยงเด็กดูแลลูกเป็นอย่างดีดังนั้นภาครัฐควรตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลเด็กปฐมวัยและสถานรับเลี้ยงเด็กให้มีคุณภาพเพื่อเด็กจะได้รับ การส่งเสริมและเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพและป้องกันปัญหาสังคมในระยะยาว

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับการถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มาอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ ตามพระราชกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ตามมาตรา 16 ได้บัญญัติให้อำนาจ

และหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท อันได้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาลกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยารับผิดชอบจัดการศึกษา ให้เด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งการถ่ายโอนภารกิจ อำนาจหน้าที่และงบประมาณในการบริหารจัดการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเนื่องจากภายหลังรัฐบาลได้มีนโยบาย ที่จะกระจาย กิจกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพและความพร้อม ได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามกำลังขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นมาปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นจำนวน 7,853 แห่งประกอบด้วย อบจ. 75 แห่ง อบต. 6,157 แห่งเทศบาล 1,619 แห่งกรุงเทพมหานคร 1 แห่งและเมืองพัทยา 1 แห่งมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 18,988 แห่ง (ข้อมูลจากการสำรวจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2558) รายงานการตรวจประเมินมาตรฐานการจัดการศึกษาด้านปฐมวัยตาม มาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ปี พ.ศ.2553 ซึ่งปรับปรุงมาจากมาตรฐานการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดทำขึ้นในปี พ.ศ.2547 พบว่าการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นยังมีความปัญหาการบริหารจัดการ เช่น หัวหน้า ศูนย์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษา ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา บุคลากรด้านการบริหารการศึกษาไม่พอเพียง

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดวิสัยทัศน์และขาดคุณลักษณะชาดการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผล ขาดความชัดเจนในเรื่องความก้าวหน้าของบุคลากร การจัดประสบการณ์แก่เด็กยังไม่เตรียมความพร้อมให้กับเด็กอย่างจริงจังส่วนใหญ่มุ่งเร่งให้เด็กเรียนรู้หนังสือ อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น การกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง ด้านบุคลากรยัง พบว่ายังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์เด็ก ด้านงบประมาณยังขาดงบประมาณ สนับสนุน ด้านอาคารสถานที่บางแห่งต้องอาศัยอาคารเอนกประสงค์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นอกจากนี้พบว่าพ่อแม่ขาดโอกาส การเรียนรู้วิธีการเป็นพ่อแม่ที่ดีและวิธีรักลูกให้ลูกทางยังมีความเข้าใจผิดในการเลี้ยงดูลูก ครอบครัวย ชุมชน และประชาชนขาดการมีส่วนร่วม ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยขาดความ เข้าใจในจิตวิทยาเด็กทำให้เด็กปฐมวัยไม่ได้รับการพัฒนาการเท่าที่ควร (สถาบันแห่งชาติเพื่อ การศึกษาเด็กปฐมวัย, 2554) นอกจากนี้พบว่าผู้รับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดคู่มือในการ ดำเนินการประเมินเด็ก เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดความรู้ความเข้าใจในการประเมินพัฒนา เด็ก และจากงานวิจัยการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดกระทรวงมหาดไทย 20,010 ศูนย์ โดยมีภาพรวมของสภาพปัญหาอยู่ใน ระดับปานกลาง คือ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อม ยกเว้นด้านวิชาการ และการจัดประสบการณ์แก่เด็ก ด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย และจากผลงานวิจัยยังพบว่าการศึกษาปัญหาอุปสรรคและ ปัจจัยในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอพิมาย จังหวัด นครราชสีมา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหาร

ส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาคารสถานที่ อยู่ในระดับปานกลาง (สุชาติ สมสวนจิตร, 2554) ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นภารกิจการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งยังมีความพร้อมไม่แตกต่างกันมากนัก สภาพปัญหาที่พบยังเป็นปัญหาด้านโครงสร้างองค์กร ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาของผู้บริหาร (กรมการปกครอง, 2550)

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในการที่จะนำมาประยุกต์ใช้พัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เหมาะสมกับบริบทในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดส่งผลต่อการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพของเด็กเล็ก ที่จะเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมจนเป็นที่ยอมรับในศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.2 เพื่อสร้างรูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.3 เพื่อตรวจสอบความตรงของรูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัย และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อได้คุณลักษณะของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.1 วิเคราะห์ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ คุณลักษณะผู้บริหาร การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังเคราะห์เนื้อหาโดยสรุปเนื้อหาประเด็นต่างๆ และสาระสำคัญขององค์ประกอบคุณลักษณะของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 ท่าน แบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา จำนวน 1 ท่าน นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 ท่าน และผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 ท่าน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบคุณลักษณะ

ของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group)

1.1 ยกร่างรูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1.1 และ 1.2

1.2 สร้างรูปแบบโดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับรูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 9 ท่าน ได้แก่ (1)ผู้เชี่ยวชาญด้านการกำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (2) ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการและมีส่วนสนับสนุนการบริหารการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (3) ผู้เชี่ยวชาญด้านประสบการณ์การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (4) นักวิชาการบริหารการศึกษานาน 9 ท่าน ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง(Purposive Sampling) เพื่อขอความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบความตรงของรูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

ตรวจสอบความตรงของรูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA)กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยกเว้นกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา รวมทั้งสิ้น 200คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ซึ่งผู้วิจัยได้มาโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 20 เท่าของตัวต่อ 1 ตัวแปร (Schumacker and Lomax: 2004) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 180 คน ผู้วิจัยกำหนดให้เขตภูมิศาสตร์และจังหวัดเป็นชั้นภูมิ (Strata)และกำหนดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Units) โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในแต่ละจังหวัด ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

4. ผลการวิจัย

1. วิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก และองค์ประกอบย่อย 7 องค์ประกอบ ดังนี้

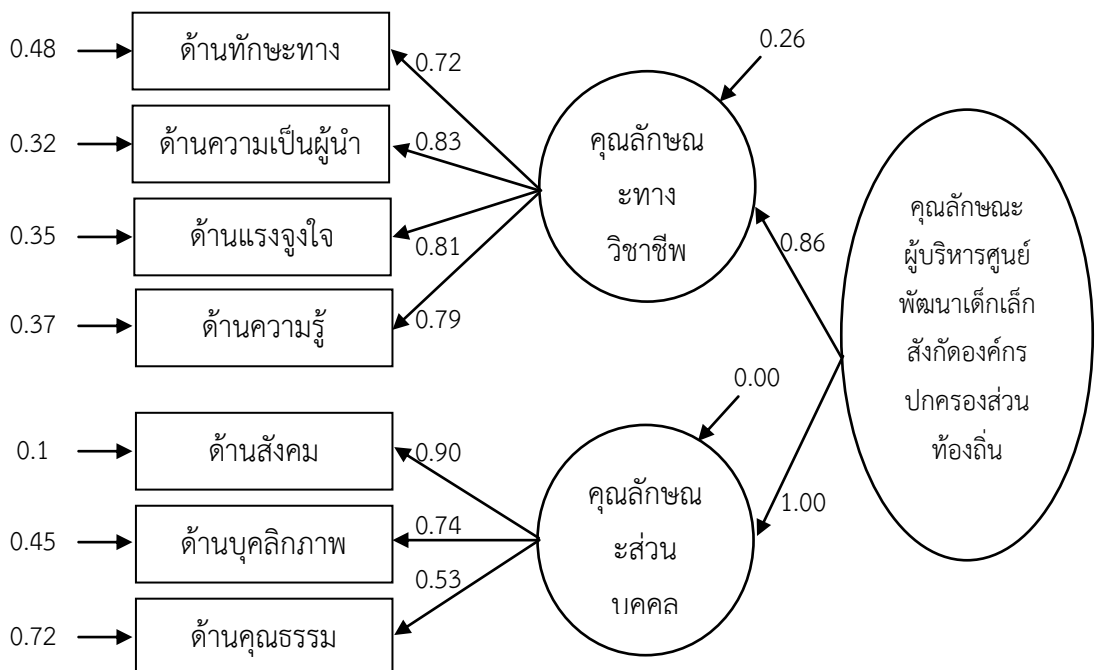
1.1 คุณลักษณะทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย คือ(1) ด้านความเป็นผู้นำ (2) ด้านการสร้างแรงจูงใจ และ (3) ด้านทักษะทางปัญญา

1.2 คุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย คือ (1) ด้านสังคม (2) ด้านบุคลิกภาพ (3) ด้านคุณธรรมจริยธรรม และ (4) ด้านกายภาพ

2. สร้างรูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการจัดสนทนากลุ่ม ด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน พบว่า รูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก และองค์ประกอบย่อย 7 องค์ประกอบ ดังนี้

คุณลักษณะทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย คือ (1) ด้านความเป็นผู้นำ (2) ด้านการสร้างแรงจูงใจ และ (3) ด้านทักษะทางปัญญาและ (4) ด้านความรู้ คุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย คือ (1) ด้านสังคม (2) ด้านบุคลิกภาพ และ (3) ด้านคุณธรรมจริยธรรม

3. ตรวจสอบความตรงของรูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่ายอมรับได้ว่าโมเดลทางทฤษฎีคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่าสถิติที่บ่งบอกถึงความสอดคล้อง ค่าไค-สแควร์ = 17.07 p-value = 0.20 ค่า GFI = 0.98 และค่า AGFI = 0.95 RMSEA = 0.035

5. การอภิปรายผล

5.1 จากการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับคุณลักษณะผู้บริหารของ ผู้วิจัยพบว่าคุณลักษณะร่วมของผู้บริหารที่ควรจะเป็นจะประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก และ องค์ประกอบย่อย 7 องค์ประกอบ อันได้แก่ องค์ประกอบคุณลักษณะทางวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการสร้างแรงจูงใจ และด้านทักษะทางปัญญา และองค์ประกอบคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านสังคม ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านกายภาพ และเพื่อเป็นการช่วยให้ผลการวิเคราะห์ จากเอกสารต่างๆ เป็นที่น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้มีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญเพิ่มเติม เพื่อนำเอามุมมองของผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มาสังเคราะห์เพิ่มเติมร่วมกับผลการวิเคราะห์ที่ได้ก่อนหน้านี้ โดยผลการ สังเคราะห์ข้อมูลร่วมกันของทั้งสองแหล่ง พบข้อสรุปที่ออกมาในลักษณะเป็นเห็นเป็นผลซึ่งกันและ กันหรือออกมาในลักษณะที่เสริมกันว่า องค์ประกอบคุณลักษณะของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจะประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก และองค์ประกอบย่อย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบคุณลักษณะทางวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการสร้างแรงจูงใจ และด้านทักษะทางปัญญาและองค์ประกอบ คุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านสังคม ด้านบุคลิกภาพ ด้าน คุณธรรมจริยธรรม และด้านกายภาพ

5.2 จากผลการสร้างรูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) คุณลักษณะทางวิชาชีพ ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการสร้างแรงจูงใจ และด้านทักษะ ทางปัญญาและ (2) คุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านสังคม ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านกายภาพผลปรากฏว่า ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็น ด้วยกับรูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่ง สอดคล้องกับที่แมกนุสัน (Magnuson) ได้กล่าวเอาไว้ในการวิจัยที่ว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนนั้น จะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะทั้งในด้าน ส่วนตัวและลักษณะทางด้านวิชาชีพ 2 คุณลักษณะหลักดังกล่าวถือเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การที่ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วน ท้องถิ่น มีคุณลักษณะเช่นเดียวกันกับที่กล่าวมาแล้วนั้น จะทำให้ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถ ที่จะบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างประสบความสำเร็จ

5.3 จากโมเดลทางทฤษฎีรูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านการสนทนากลุ่มจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิง ประจักษ์ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั้นหมายความว่า โมเดลทางทฤษฎี รูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ดังกล่าวนี

สามารถวัดได้หรือประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก คือ คุณลักษณะส่วนบุคคล และคุณลักษณะทางวิชาชีพ อย่างแท้จริง ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้ยังพบอีกว่า ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีคุณลักษณะใน 2 องค์ประกอบหลักดังกล่าวอยู่ในระดับมากอีกด้วย จากผลการวิจัยในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบหลักคุณลักษณะส่วนบุคคลและคุณลักษณะทางวิชาชีพ มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงและเป็นไปในทิศทางบวก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.87 นั้นหมายความว่า หากผู้บริหารมีคุณลักษณะส่วนบุคคลที่เพิ่มสูงขึ้นก็จะทำให้มีคุณลักษณะทางวิชาชีพที่เพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า หากผู้บริหารมีคุณลักษณะทางวิชาชีพที่เพิ่มสูงขึ้นก็จะทำให้มีคุณลักษณะส่วนบุคคลที่เพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะส่วนบุคคล เป็นคุณลักษณะหลักที่สำคัญของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาในคุณลักษณะย่อยจะพบว่า คุณลักษณะด้านสังคม ซึ่งในการวิจัยนี้หมายความว่า ลักษณะเฉพาะตัวของผู้บริหารที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและชุมชน มีความยืดหยุ่น การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ประชาชนและมีโอกาสเข้ามาตัดสินใจและพัฒนาองค์กร ผู้ที่สามารถปรับตัวทำงานกับผู้อื่นได้เพื่อดำรงอยู่ในสังคมและกระทำตนเป็นประโยชน์ต่อชุมชน เป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงานและคนอื่นๆ มีการปรับเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามวัฒนธรรมองค์กร อันจะส่งผลให้เกิดความร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา นั้นหมายความว่า ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีคุณลักษณะในการเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีทั้งต่อเพื่อร่วมงาน และรวมถึงชุมชนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตั้งอยู่เป็นคุณลักษณะที่สำคัญในการที่จะบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สามารถดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามวิสัยทัศน์พันธกิจ ในการดำเนินงานด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. อย่างไรก็ตาม คุณลักษณะทางวิชาชีพ ก็เป็นอีกคุณลักษณะหนึ่งที่มีความสำคัญเช่นเดียวกัน แม้ว่าจะมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยกว่าคุณลักษณะส่วนบุคคล โดยคุณลักษณะย่อยด้านความเป็นผู้นำ และด้านแรงจูงใจ ถือได้ว่าเป็นคุณลักษณะย่อยที่สำคัญในลำดับต้นๆ ของคุณลักษณะนี้ นั้นหมายความว่า นอกเหนือจากผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีคุณลักษณะที่ดีทางด้านสังคมแล้ว ก็ยังคงต้องมีในส่วนของคุณลักษณะผู้นำที่ดีอีกด้วย พร้อมทั้งยังต้องมีคุณลักษณะด้านแรงจูงใจเพื่อใช้ในการกระตุ้นให้เพื่อนร่วมงานเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และสามารถที่จะทำงานอยู่ร่วมกันได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้เอง กระบวนการในการพิจารณาคัดเลือกหรือแม้แต่การฝึกอบรมสำหรับผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีคุณลักษณะย่อยทั้งสองลักษณะนี้ประกอบเกณฑ์ในการพิจารณาหรือเสริมสร้างให้มีคุณลักษณะดังกล่าวเพิ่มมากยิ่งขึ้น เพื่อก่อให้เกิดคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึง

ประสงค์ในการที่จะบริหารจัดการทางด้านการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องด้วยคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เกือบร้อยละ 70 เป็นผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มาจากสังกัดเทศบาล ด้วยเหตุนี้เอง จึงอาจจะทำให้รูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการวิจัยครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มาจากสังกัดเทศบาลเป็นหลัก เพื่อให้เกิดความมั่นใจของรูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าสามารถที่จะนำไปประยุกต์ใช้กับผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ทั้งในบริบทผู้บริหารที่มาจากสังกัดเทศบาล และผู้บริหารที่มาจากสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยเห็นควรที่จะนำรูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ไปศึกษากับกลุ่มผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มาจากสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะอีกครั้ง

2. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในลักษณะรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship) ระหว่างรูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการศึกษา หรือคุณภาพในการให้บริการการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างคุณลักษณะผู้บริหาร และประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการศึกษาหรือคุณภาพในการให้บริการการศึกษา อีกทั้งยังเป็นการยืนยันได้เพิ่มเติมอีกว่า หากผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีคุณลักษณะดังกล่าวแล้วจะส่งผลถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการศึกษาหรือส่งผลต่อคุณภาพในการให้บริการการศึกษา ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2545). **แนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระยะ 15 ปี (2545-2559)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อสาธิตราชบัณฑิต.
- นางลักษณ์ วิรัชชัย. (2538). **ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (LISREL) สถิติการวิเคราะห์สำหรับการวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล ศรีบุญเรือง. (2556). **คุณลักษณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

- สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาปฐมวัย.(2550). **นโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (0-5ปี)**. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สุชาดา สอนสมจิตร. (2554). **ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลพิมาย จังหวัดนครราชสีมา**.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Erickson, C.W. (1991). **Administering instructional Medea Programmers**. New York: The Mcmillan.
- Freud, S.The ego and the Id, In J. Strachey (Ed.).**The Standard Edition of the complete Psychological Works of Sigmund Freud**.London : Hogart,1961.
- Getzeis, J.W., E. G. (1971). **Social Behaviors and the administrative Process School**.Reviwe.
- Schumacker, Randall E. and Lomax,Richard G. (2004). **A beginner's Guide to Structural Equation Modeling**. Mahwah, NJ : Lawrence Erlbaum Associates, Inc.

